

কেন্দ্ৰীয় পাৰপত্ৰ সংগঠনৰ

নাগৰিক নীতি নিৰ্দেশনা

বৈদেশিক পৰিক্ৰমা মন্ত্ৰালয়

২০১৬ বৰ্ষৰ বাবে পাৰপত্ৰ জাৰি আৰু

পাৰপত্ৰ সেৱা প্ৰদান

১) পরিচয়ঃ-

- ১.১ ভারত চৰকাৰৰ বৈদেশিক পৰিক্ৰমা মন্ত্রালয়ে ইয়াৰ অধিনস্থ কাৰ্যালয় কেন্দ্ৰীয় পাৰপত্ৰ সংগঠন আৰু পাৰপত্ৰ জাৰিকৰণ প্ৰাধিকৰণৰ (পি.আই.এ) জৰিয়তে ভাৰতীয় পাৰপত্ৰ আৰু অন্যান্য ভ্ৰমণৰ নথি-পত্ৰসমূহ যেনে— পৰিচয় প্ৰমাণ পত্ৰ, তৎকালীন প্ৰমাণ পত্ৰ, আৰক্ষীৰ অভিযোগবিহীন প্ৰমাণ পত্ৰ আৰু নিয়ন্ত্ৰণ বেখা (এল.অ.চি) ৰ কৰিবলগীয়া ভ্ৰমণৰ অনুজ্ঞাপত্ৰ জাৰি কৰে।
- ১.২) ভাৰতীয় নাগৰিকৰ পাৰপত্ৰ আৰু অন্যান্য ভ্ৰমণৰ নথি-পত্ৰ জাৰিকৰণ পাৰপত্ৰ আইন, ১৯৭৬ৰ অধীনত নিয়ন্ত্ৰিত হয়। অধিনিয়ম অনুযায়ী কোনো নাগৰিকে বৈধ্য পাৰপত্ৰ বা ভ্ৰমণ নথি নোহোৱাকৈ ভাৰতৰ পৰা বাহিৰলৈ ভ্ৰমণ কৰিবলৈ অনুমতি দিয়া নহয়। অধিনিয়ম অনুযায়ী পাৰপত্ৰ আৰু ভ্ৰমণ নথি পৰীক্ষা কৰাৰ পাছতহে অনুমোদনৰ ব্যাবস্থা আছে আৰু লগতে পাৰপত্ৰ আৰু ভ্ৰমণ নথি জৰু কৰি অবৈধ ঘোষণা কৰাৰো নীতি নিৰ্দেশনা আছে। পাৰপত্ৰ অবৈধ, জৰু আৰু বাতিলকৰণৰ বিৰুদ্ধে আবেদনৰ বাবে এই অধিনিয়মত উচিত ব্যাবস্থা আছে।

২) নাগৰিক নীতি নিৰ্দেশনা :-

এই নাগৰিক নীতি নিৰ্দেশনা বিদেশ মন্ত্রালয়ৰ কেন্দ্ৰীয় পাৰপত্ৰ সংগঠনৰ প্ৰশাসনিক নিয়ন্ত্ৰণৰ অধীনত ভাৰতত কাৰ্যবৃত পাৰপত্ৰ কাৰ্যালয়ৰ দ্বাৰা পাৰপত্ৰ সেৱাত প্ৰদান কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সংযুক্ত। ভাৰতীয় মিছন/পোষ্টৰ দ্বাৰা বিদেশৰ পাৰপত্ৰ সেৱাৰ বাবে প্ৰদান কৰাটো এই নাগৰিক নীতি নিৰ্দেশনাৰ বাহিৰত।

৩) দূৰদৰ্শী ভাষ্য :-

- ৩.১ বৈদেশিক পৰিক্ৰমা মন্ত্রালয়ে নিজস্ব পাৰপত্ৰ জাৰিকৰণৰ প্ৰাধিকৰণৰ (পি.আই.এ) জৰিয়তে পাৰপত্ৰ অধিনিয়ম ১৯৬৭ অনুযায়ী থকা কাৰ্যপ্ৰক্ৰিয়া, প্ৰতিবন্ধ, প্ৰশিক্ষিত আৰু বিশ্বস্ত কৰ্মচাৰীৰ যোগেদি পাৰপত্ৰ সেৱাৰ সময়ছোৱাত পাৰদৰ্শিতা, অধিক আৰামদায়ক আৰু সুৰক্ষিত বাতাবৰণৰ আধাৰত প্ৰদান কৰিব।

৪) সেরা সূচী :-

৪.১ পারপত্র জারিকরণ

আবক্ষীর অভিযোগবিহীন প্রমাণ পত্র জারিকরণ

পারপত্র সমর্পণ পত্র

পারপত্র সংক্রান্তীয় অন্যান্য সেরা প্রদান

৪.২. নাগরিক সুবিধার্থে লাভ করা পারপত্র সেরার বিস্তৃত দিশ নির্দেশনা আৰু কৰ সম্পর্কীয়
বিষয়ে উপলব্ধ জানিবলগীয়া প'টেল হ'ল :- www.passportindia.gov.in

৫) নাগরিক সহায়তা সেরা :-

পারপত্র সেরা কেন্দ্র (পি.এছ.কে)	পারপত্র সেরা কেন্দ্রত সমগ্র ভাৰতবৰ্ষতে কাৰ্য্যকৰী সহায়তা, তথ্যৰ বাবে কিয়স্কচ (KIOSKS), ফটোকপি, খোৱা-বোৱাৰ সুবিধা, সাৰ্বজনীন দূৰভাষৰ সুবিধা, শিশুৰ যতন লোৱাৰ বাবে কক্ষ, টেলিভিশন, ইলেক্ট্ৰনিক টোকেন প্ৰৱৰ্তন ব্যৱস্থা, এ.টি.এম সুবিধা আৰু বিষেশভাৱে সক্ষম লোকৰ বাবে লোকৰ বাবে বিশেষ সুবিধা উপলব্ধ।
তথ্য প্ৰেশে, অনলাইন পঞ্জীকৰণ, আৱেদন, বিনা মাচুল, সাক্ষাৎকাৰ আৰু আৱেদনৰ অৱস্থিতি	এই সেৱা যিকোনো সময়তে যিকোনো স্থানতে উপলব্ধ। স্থানীয় পারপত্র সেৱাকেন্দ্র অথবা নাগৰিক পারপত্র সেৱা প'টেলৰ জৰিয়তে নাগৰিকে পারপত্র আৱেদন কৰ্মকৰ্ত্তাক লগ কৰি বা অনলাইনত জমা দিব পাৰিব। ১-৭ দিনৰ ভিতৰত কাৰ্য্যালয় খোলা সময়ত কাৰ্য্যবাহী বিষয়াক লগ কৰিব পাৰিব।
বাণ্টীয় কল কেন্দ্র	বিনামূলীয়াকৈ সংবাদাত্মক কষ্ট প্ৰত্যন্তৰ প্ৰৱৰ্তক সেৱা পুৱা ৮ বজাৰ পৰা নিশা ১০ বজালৈ ১৭টা বিভিন্ন ভাষাত 24×7 আধাৰত উপলব্ধ।

এছ.এম.এছ (SMS) অর্থস্থিতি অনুসন্ধান সেৱা।	ওপৰৰ সুবিধাখনিব বাদেও এই এছ.এম.এছ (SMS) সেৱা উপলব্ধ।
ই-মেইল আধাৰিত সহায়তা	নাগৰিকে জানিবলৈ বিচৰা প্ৰশ্নৰ উত্তৰৰ বাবে পাৰপত্ৰ প'টেল সেৱা ডেঙ্ক কাৰ্যৰত।
এম.পাৰপত্ৰ সেৱা	ইয়াত স্মার্টফোন গ্ৰাহকসকলৰ প্ৰয়োগৰ বাবে তৈয়াৰ কৰা ম'বাইল এপ, যিটোৱে পাৰপত্ৰ সম্বন্ধীয় সন্তোষ আৰু স্থিতি জনোৱা হয়।
পাৰপত্ৰ মেলা	পাৰপত্ৰ মেলা সাধাৰণতে পাৰপত্ৰ কাৰ্যালয় / পাৰপত্ৰ সেৱা কেন্দ্ৰৰ বন্ধৰ দিনত নাগৰিকৰ সহায়াথৰে অধিক সময় দি আৱেদনপত্ৰ জমা লোৱা হয়।
পাৰপত্ৰ আদালত	পাৰপত্ৰ আদালত সাধাৰণতে পাৰপত্ৰ কাৰ্যালয়ত অধিক সময় ধৰি পৰি থকা ওজৰ-আপন্তি আৰু জটিল গোচৰৰ বাবে বহুওৱা হয়।
পাৰপত্ৰ সেৱা শিবিৰ	প্ৰয়োজন সাপেক্ষে আৱেদনকাৰী যিসকল পাৰপত্ৰ সেৱা কেন্দ্ৰৰ পৰা দূৰত থাকে তেওঁলোকৰ কাৰণে পাৰপত্ৰ সেৱা শিবিৰ আয়োজন কৰা হয়।

৬) সেবা নিষ্পাদনৰ স্তৰ আৰু সময়সীমা :-

নির্দিষ্ট বিধি অনুযায়ী এখন আবেদন গ্রহণ কৰোঁতে পাৰপত্ৰ অধিকাৰীয়ে আৱশ্যক মতে নিৰীক্ষণ কৰি পাৰপত্ৰ অথবা ভ্রমণ নথি জাৰি কৰিব বা নকৰিবও পাৰে। এই সময়সীমা আৰক্ষীৰ তদন্ত অনুসৰি হয় আৰু পাৰপত্ৰ জাৰি কৰ্তা অধিকাৰীৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাহিৰেও অন্যান্য কিছু কাৰণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব লগা হয়।

সেবাৰ প্ৰকৃতি	নিৰ্দেশাত্মক সময়সীমা	মন্তব্য
নতুন (প্ৰথমবাৰ) পাৰপত্ৰ জাৰি কৰাৰ আগতে আৰক্ষীৰ তদন্তৰ আৱশ্যক।	৩০ দিন কাৰ্য দিৱসৰ ভিতৰত (আৰক্ষীয়ে তদন্ত কৰা দিনৰ বাহিৰে)	গ্রহণ কৰাৰ দিনৰ পৰা সম্পূৰ্ণ নথিপত্ৰ আৰু নামভূক্তকৰণ, পাৰপত্ৰ জাৰিকৰণ আধিকাৰীৰ সন্তুষ্টি অনুযায়ী আৰু আৰক্ষীৰ তদন্ত প্ৰতিবেদনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি।
নতুন (প্ৰথমবাৰ) পাৰপত্ৰ (জাৰি কৰাৰ পাছত আৰক্ষীৰ তদন্ত আৱশ্যকতা বা তদন্তৰ আৱশ্যকতা নথকা) (ক) তাৎক্ষণিক (খ) চৰকাৰী/ পি.এছ.ইউ কৰ্মচাৰী ইত্যাদি।	৭ দিন কাৰ্য দিৱসৰ ভিতৰত।	গ্রহণ কৰাৰ দিনৰ পৰা সম্পূৰ্ণ নথিপত্ৰ আৰু নামভূক্তকৰণ আৰু পৰিচয়পত্ৰ (NOC) আচল বুলি প্ৰমাণ কৰাৰ পাছত আৰু পাৰপত্ৰ অধিকাৰীৰ সন্তুষ্টি অনুযায়ী।
পুনৰ জাৰি পাৰপত্ৰৰ দিন উকলা বা VISA পৃষ্ঠা শেষ হ'লৈ।	৭ দিনৰ কাৰ্য দিৱসৰ ভিতৰত। (যদিহে আৰক্ষীৰ তদন্তৰ প্ৰয়োজন নাই)	গ্রহণ কৰা দিনৰ পৰা সম্পূৰ্ণ নথিপত্ৰ আৰু নামভূক্তকৰণ, পাৰপত্ৰ অধিকাৰীৰ সন্তুষ্টি অনুযায়ী যদিহে কোনো ব্যক্তিগত সালসলনি নাথাকে।

সেৱাৰ প্ৰকৃতি	সূচক সময়সীমা	মন্তব্য
পুনৰ জাৰি পাৰপত্ৰৰ ক) ব্যক্তিগত সাল- সলনি খ) যদি হেৰাই/নষ্ট হয়/কটা-ছিঙা হ'লে।	৭ দিনৰ কাৰ্য দিৱসৰ ভিতৰত। (যদিহে আৰক্ষীৰ তদন্তৰ প্ৰয়োজন নহয়) ৩০ দিনৰ কাৰ্য দিৱসৰ ভিতৰত। (যদিহে আৰক্ষীৰ তদন্তৰ প্ৰয়োজন হয়)	গ্ৰহণ কৰা দিনৰ পৰা সম্পূৰ্ণ নথিপত্ৰ আৰু নামভূক্তকৰণ, পাৰপত্ৰ অধিকাৰীৰ সন্তুষ্টি অনুযায়ী আৰু প্ৰয়োজনীয় তদন্ত/শুন্দতা।
অন্যান্য সেৱা যেনে আৰক্ষীৰ শুন্দতাৰ প্ৰমাণ -পত্ৰ, সমৰ্পণ পত্ৰ বা পাৰপত্ৰৰ ওপৰত অন্যান্য প্ৰমাণ -পত্ৰ।	৩ দিনৰ কাৰ্য দিৱসৰ ভিতৰত। (যদিহে আৰক্ষীৰ তদন্তৰ প্ৰয়োজন নাই)	গ্ৰহণ কৰা দিনৰ পৰা সম্পূৰ্ণ নথিপত্ৰ আৰু নামভূক্তকৰণ, পাৰপত্ৰ অধিকাৰীৰ সন্তুষ্টি অনুযায়ী আৰু প্ৰয়োজনীয় তদন্ত/শুন্দতা।

৭) আবেদনকাৰীৰ সাধাৰণ বাধ্য-বাধকতা :-

৭.১ নাগৰিকসকলে তেওঁলোকৰ আবেদনসমূহ জমা কৰিব পাৰে তেওঁলোকৰ শুন্দ তথ্য
আৰু সহযোগী নথিপত্ৰৰ ওপৰত। পাৰপত্ৰ অধিনিয়ম ১৯৬৭ ধাৰাত মতে, কোনো
নাগৰিকে মিছা তথ্য আৰু মিছা নথিপত্ৰৰ লগত পাৰপত্ৰ আবেদন কৰিব নোৱাৰে।
যদিহে কোনো নাগৰিকে উক্ত ধাৰাত দণ্ডনীয় হয় তেন্তে ২ বছৰৰ কাৰাবাস অথবা
নগদ ৫০০০ টকা জৰিমনা ভৱিব লগা হ'ব পাৰে।

৭.২ পাৰপত্ৰ নিৰ্দিষ্ট, নিৰ্ধাৰিত আহিত পঁচেলত www.passportindia.gov.in জমা
কৰিব লাগিব, লগতে নিৰ্দিষ্ট আলোক চিত্ৰ, আঙুলিৰ ছাব আদিৰ বাবে পাৰপত্ৰ সেৱা
কেন্দ্ৰত ব্যক্তিগতভাৱে উপস্থিত থাকিব লাগিব। সময় অনুসৰি সকলোধৰণৰ প্ৰক্ৰিয়া
নাগৰিকৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট সময়ত পাৰপত্ৰ জৰিমনা অধিকাৰীৰ দ্বাৰা আদায় কৰা হয়।

৭.৩ আবেদনকারীক নির্দেশনা দিয়া হৈছে যে কোনো অভিযোগ বা তথ্য জানিব লগ্যা থাকিলে প্রথমতে পারপত্র বর্তমান স্থিতি জানি লওক।

৮) অভিযোগ প্রতিবিধান :-

৮.১ সেৱাৰ মান সম্পূর্ণ হৈ নুঠিলে, পারপত্র জাৰিকৰণ অধিকাৰীৰ তৰফৰ পৰা যদি সেৱা প্ৰদান কৰাৰ ক্ষেত্ৰত অসফল হয়, তেতিয়াহ'লে কোনো অভিযোগ অথবা সুধিবলগীয়া কিবা থাকিলে (a) Central Public Grivance Redress and Monitoring Sustem (CPGRAMS) pgprotal.gov.in অথবা (b) www.passportindia.gov.in অথবা (c) 1800-258-1800 টল ফ্ৰি নম্বৰত পঞ্জীয়ন কৰিব পাৰে।

৯) প্ৰতিক্ৰিয়া আৰু পৰামৰ্শ দিব পাৰে :-

৯.১ (১) পারপত্র প'টেললৈ গৈ নিজা প্ৰতিক্ৰিয়া দিব পাৰে (www.passportindia.gov.in.)

(২) ফোন সেৱা— 1800258 1800 (টল ফ্ৰি)

(৩) সহকাৰী পারপত্র বিষয়াক দৰ্খাস্ত ঘোগে আবেদন কৰিব পাৰে- **Public Grivance cell Room No. 24 , CPV Division , Ministry of External Affairs, Patiala House, Tilak Mark, New Delhi-110001,**
দূৰভাষ নং ০১১-২৩৩৮৪৪৯৭, ০১১-২৩৩৮৪৫১৯,
ফেক্স নং : ০১১-২৩৩৮৪৪৬১,
ই-মেইল— passport.pg@mea.gov.in

১০) পৰৱৰ্তী নীতি-নির্দেশনাৰ মাহ / বছৰ : এই নাগৰিক নীতি-নির্দেশনা জাৰি কৰা হৈছে ২০১৬ ৰ ফেব্ৰুৱাৰীত এই নীতি-নির্দেশনা পৰৱৰ্তী প্ৰকাশ পাৰ ২০১৬ জুলাইত।